BIBLIOTECA BALAGUER Villanueva y Geltrú

Any I Vilanova i Geltrú, 18 de Desembre de 1919 Núm. 43

EL VILANOVÍ

SETMANARI D'INTERESSOS LOCALS

PREUS
Un mes. . . . . 50 cèntims.
Número solt. . . . 10 »

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Carrer de Santa Madrona, 21

Dels treballs publicats en son responsables els seus autors.
No es retornen els originals.

PERFILS HISTÒRICS DEL CASTELL DE LA GELTRÚ

(CONTINUACIÓ)

L'infant D. Joan, lloc-tinent de Pere III, a 13 de Setembre de 1380, confirmà la donació que el seu pare havia fet al seu conceller Bernat de Forcia, germà de la seva esposa la Reina D.ª Sibila, de les viles, llocs i Castells de Cubelles, Vilanova i de totes les quadres i feus, pertinències i molins i de tot lo que perteneixia a n'aquests termes, i que en aquests llocs podia aixecar tota mena de patíbuls en que pogués castigar als criminals fins a la pena de mort, així com el desterro, la mutilació de membres, açots, l'arrest i la confiscació de bens. (Arxiu de la C. d'A. Reg. 1685, fol. 86.)

Fou aquest personatje que'ns ocupa, tot un senyor feudal que abusà del parentiu amb el monarca i s'ho prengué tan a la valenta que contínuament arribaren fins al Trono justificades queixes del despotisme d'aquell senyor feudal qui, sense contemplacions confiscava bens, expropiava al rector de Santa Maria de Cubelles, i arrebassava varis delmes de la quadra d'Aderró; això ho manifestaren els homes de Cubelles i de la Geltrú a la Reina, obligant-lo a que restituís tots els bens que injustament havia robat quan *era senyor d'aquells castells i llocs.*

Després de tants atropells, els pobles lograren acabar amb aquest estat de coses, exigint a la Corona que el privilegi fos llei sancionada i aprovada en les Corts, i així lograren acabar amb aquests abusos del feudalisme.

Els jurats i prohoms dels Castells de Cubelles i de la Geltrú varen presentar a D.ª Violant, el 23 de Gener de l'any 1388, la còpia autèntica de l'escriptura de concessió que'ls hi havia otorgat en 1368 el Rei Pere III, en quina concessió se feia esment dels rencors que havien tingut lloc entre els habitants del castell i termes de Cubelles i Francisco de Torrent i Ramon Berenguer de Sanahuja de la Geltrú, i qui per a acabar amb tantes discussions i escàndols havia autoritzat la compra d'aquella jurisdicció per el preu de deu mil sous, devent-la exercir en nom del Rei i en tot temps, el batlle de Cubelles elegintlo cada tres anys, en l'època en que se renovaban a Catalunya tots els oficis trienals, els jurats cubellencs, nombrant al efecte una terna de la qual se reservaba la Corona el dret d'escullir el candidat que millor li semblés, proveint de la mateixa manera les vacants que en dit ofici poguèssin ocorrer. Aquest privilegi fou aprovat i confirmat per la reina en totes ses parts. (Arx. de la C. d'A. Reg. 1815, fol. 86.).

D.ª Violant dictà vàries disposicions encaminades al progrés material de nostra comarca, entre les quals ne citarem algunes tretes de l'Arxiu de la Corona d'Aragó, les quals per la seva originalitat transcriurem.

En 1388 D.ª Violant tenia el plan de fortificar aquest territori i restaurar els murs i fossos del Castell de Cubelles, i en 10 de Juliol del mateix any escriví al batlle de Cubelles i de la Geltrú encarregant-li que s'informés de si tots els poblats del seu terme tenían que contribuir a aquestes obres, notificant-li les escuses que donaven per a negar aquest servei els homes de les quadres de Cunit, Gallisà i altres. (Arxiu de la C. d'A. Reg. 2029, folis 5 i 13.).

A 23 de Febrer de 1400, tornà escriure amb insistència sobre el mateix assumpte a l'Ajuntament de Vilanova segons se veu pel document següent:

«Dona Yoland, etc. Als feels nostres los jurats del castell e de la Vila nova de Cubelles, Salud é Gracia. — Segons havem entes per relacio digna de fe la obra del mur de la dita vila sobresen é cessa per raho del enderrocament dels alberchs, fahedor per la on lo mur deu passar, dels quals alberchs hi ha dos dels obrers qui son vuy del dit mur es á saber un den Pere Gibert é altre den Bernat Corts. E com nos vullam que la obra del dit mur se continui é no ces una hora per lo gran dampnatge qui sen poria seguir en cars denemichs, perço reprenentvos fortament del cessament de la dita obra vos manam expresament sots pena de docents florins dor á nostres coffres applicadors é de vostres bens havedors tantes vegades quantes sera contrafet que, foragitats los obrers de qui son los alberchs, los altres qui romanen ensemps ab vosaltres deliberen é ordenen per on passava lo dit mur. E aximateix del enderrocament dels dits alberchs é daltres quals sevulla, los quals de fet fets derrocar, é aquells enderrocats, los dits obrers tots ensemps continuen la dita obra segons es començada. E nos ab les presents manam als dits obrers que les dites

obres continuen. E en altra manera manam los sots la dita pena, en la qual volem sian encorreguts tantes vegades quantes no faran fer é continuar les obres, que continuen e spatxen les obres dels dits murs. E certifficam los que ultra la exacció de les dites penes los punirem fortament de inobediencia.» (Arxiu de la C. d'A. Reg. 2046, folis 171 i 192.)

En 12 de Novembre de 1401, a precs dels administradors de l'Almoina de la Seu de Barcelona que li varen manifestar que el camí de Garraf se fèia intransitable a causa de les contínues inundacions, lo qual era en perjudici dels veïns de Cubelles i de la Geltrú, ordenà al batlle dels esmentats castells que disposessin que els seus veïns ajudessin a la reparació de l'esmentat camí, i se compren que tinguessin d'ésser ells els contribuients perquè aquestes inundacions els hi treien les ganàncies que els hi proporcionaven els transeünts. (Arx. de la C. d'A. Reg. 2047, fol. 80)

Més tard dictà altres disposicions que també és menester fer-ne esment tota vegada que tenen relació directe amb els batlles del Castell de la Geltrú i els seus veïns. Una d'aquestes és la que dictà referent al sistema tributari, en 26 de Febrer de 1402, per la qual ordenà al batlle de la Geltrú que exigís als jurats i prohoms d'aquella localitat quaranta lliures i no més en concepte de tribut. (Arx. de la C. d'A. Reg. 2061, fol. 115.)

Un'altre en 22 d'Octubre de 1403 concedint als jurats de les Universitats de la Geltrú, Cubelles i Vilanova que senyalessin un lloc on poguessin pesar les farines per al consum de dites poblacions per a impedir el frau; (Arx. de la C. d'A. Reg. 2047, fol. 191.) i amortitzar-los per a crear un impost sobre els vins, carns i demés mercaderies, concessió que's feu pel terme de deu anys. (Arx. de la C. d'A. Registre 2048, fol. 1.)

I pels volts d'aquest últim any un altre disposició referent a les contribucions que devien cobrar-se en aquesta comarca, quin text és com segueix: «Na Yoland, etc.; al feel nostre lo batle dels castells de Cubelles e de la Guialtrun, salut e gracia. Entes com per rahó de la imposició del dret de quinzé en tots fruyts si no en oli entre los jurats y habitants de e en los dits castells es questio e debat, volem á vos dehim e manam spressament e de certa sciencia que a tots terratinents del castell de la Guialtrun quí hauran a batre los blats, façats inhibició e manament que no gosen levar de la era los dits blats tro a tant sien mesurats en manera que sapiats quants seran, e apres manats los quels tinguen per emparats e daltra part exhegits dells sagraments e homenatges, e imposats los pena de L lliures que ço qui tocara al quinzé tindran emparat, de manifest e en comanda tro a tant per nos sia determenat, e quant sia per nos determenat, quels hagen a liurar als quinzeners si tenguts hi seran. Si empero feta requesta als quinzeners per algú o alguns qui venguen a mesurar los blats los puxen stogar, axi empero que sien de tots semblants sagraments e homenatges e penes exhigits e imposades.— Dat en Barchinona a xiij dies del mes de juny, lany de la Nat. Nostre Senyor Mcccc set.—La Reyna Yoland.» (Arx. de la C. d'A. Reg. 2048, fol. 154.)

És el següent document una carta de recomanació de D.ª Violant dirigida als Municipis de Cubelles i de la Geltrú, el 16 de Febrer de 1405:

«La Reyna Ioland: Prohomens, per serveys a nos fets per alguns servidors nostres planuries que en eleccio per vosaltres ara fahedora del batle eligessets Narnau Rosanes scuder. Perque vos pregam molt affectuosament eligescats un dels tres lo dit Arnau en la dita elecció per vosaltres fahedora per raho del batle. E daço nos farets gran plaher lo qual molt vos agrairem.» (Id. Reg.2048, fol. 71.)

Els moros en aquest temps continuaven molestant als pobles marítims i per això l'emperador Carles V, manà edificar torres per a que servissen d'atalaies i observar al invasor enemic. Per a assegurarse d'això la Reina envià sis anys després, al Municipi de la Geltrú, la següent comunicació:

«Na Yoland, etc. Als feels nostres los batle, jurats e prohomens del castell de la Guialtrun. Com en lo mur del dit castell sía necessaria alguna reparacio segons informacio a nos dada, la qual reparacio bonament nos pot fer sens enderrocament de algunes cases o premi-nent de patis contiguos al dit mur per la qual cosa es stat a nos suplicat hi deguessem provehir del remey deinscent, on nos considerants la dita suplicacio esser justa e consonant a raho · Per ço ab tenor de la present volem ordenam eus manam que lo pus prest que puxats elegiscats dos o tres obrers qui ensemps ab vos dit batlle haien plen poder de regonexer la dita obra e coses en aquella necessaries, e derrocar e fer derrocar cases o alberchs e pendre patis o solars contiguos al dit mur segons a vos dit batle e a ells ben vista sera. Volem empero que vos dit batle e obrers elegidors segons dit es ab e de consell de alguns prohomens del dit castell experts en semblants coses haiats e haien estimar segons vostre e lur bona consciencia les cases alberch o patis que per la dita raho seran derrocades o aplicats a la cosa publica. E la stima o valor de aquells façats e façen pagar dels bens de la comunitat del dit castell a aquells de qui les dites cases alberchs o patis seran preses per la dita raho. Noresmenys com per part de la dita Universidad sia a nos ab suplicacio demostrat que vos dit batle los forçats en fer la dita obra molt sperosament, fahent hi treballar cascun jorn xx homens la qual cosa ates lo nombre de aquells redundaria en total destrucció e despoblació lur els convindría mudar en altres parts lur habitació si per nos no hi era proveyt. Per ço volem eus manam que daquiavant nols puxats forçar de obrar cascun jorn si no es nombre de deu, com axi per la dita raho vullam ques faça. Manants encara a cautela a tots e sengles officials nostres presents e sdevenidors que les dites coses tinguen fermament e observen, tenir e observar façen e no hi contravinguen per alguna causa manera o raho. — Dada en Barchinona sots nostre sagell secret a x dies de febrer lany de la Nat. de N. S. Mccccxij. — La Reyna Y.» (Id. Reg. 2.057, fol. 2.)

(Continuarà)

MUNICIPALS

Sessió del dia 11 del corrent.

Aquesta fou presidida, com ja fa moltes setmanes, per l'alcalde accidental D. Joan Ferrer Puigamb

BIBLIOTECA BALAGUER Villanueva y Geltrú

assistència d'escàs nombre de regidors. Sols n'hi havia de la minoria republicana els senyors Xicola, Alba, Huguet i Montaner; de la minoria regionalista el Sr. Puig i Font i ni un de la dinàstica.

Això designa que els actuals regidors esperen foc nou i no volen actuar dins aquella casa fins a tenir aprop seu altres companys que els ajudin de valent en les tasques del Municipi. Totes les fraccions esperen tenir una majoria nombrosa dins a l'Ajuntament i uns per altres no deuen volguer començar la feina esperant una renovació veritat de l'Ajuntament.

* * *

Se llegeix l'acta de la sessió anterior en la qual el Sr. Huguet demana que s'hi faci una esmena respecte a lo que va manifestar el Sr. Virella en la sessió passada, puix ha aparescut també la mateixa equivocació en la premsa local, dient que dit senyor regidor no assistiria a les sessions de la Comissió d'Hisenda, havent-ho d'esmenar en el sentit de que al senyor Virella li era impossible acceptar el càrrec de la Comissió esmentada per la qual se'l va nombrar.

Varen aprovar-se els estats comparatius de la recaudació de Consums i arbitris corresponents al mes de Novembre, com també va aprovar-se una relació de comptes i instàncies per a efectuar obres i reparacions.

* * *

El Sr. Montaner crida l'atenció de la Presidència sobre un dictament de la Comissió de Governació que fa dies que hi és i no ha vingut encara a l'ordre del dia.

El Sr. Alcalde manifesta la seva satisfacció per haver vist al senyor Montaner entre els companys del Consistori, celebrant de pas el restabliment de la seva salut que li permeterà com avans assistir a les sessions.

I respecte a lo del dictamen manifesta que no ha vingut a l'ordre del dia perque hi havia una petita dificultat que resoldre, i que no en passi ànsia car ja té intent de que vagi a l'ordre del dia de la sessió vinenta.

El Sr. Montaner agraeix les frases d'atenció que el Sr. Alcalde li acaba de dirigir i espera que el dictamen de que ha fet esment el veurà consignat en l'ordre del dia de la setmana següent.

* * *

El Sr. Huguet manifesta també la seva satisfacció en tenir al seu costat al company Sr. Montaner.

Troba estrany que després dels esforços fets per tots els de la minoria republicana en assistir a les sessions, ara no ho facin aixis els de l'altra banda que eren qui els fuetejava quan aquets no hi assistien. Avui no hi veig ningú i creguin que ho estranyo pels molts asumptes que hi ha que tractar.

(Entra al Saló del Consistori el senyor Pau Soler).

. . . . . .

Havent preguntat el Sr. Alcalde si hi havia cap senyor regidor que volgués fer us de la paraula i no havent-ho fet ningú, s'aixecà la sesió a poc temps de començada.

* * *

El públic, que era ben escàs, ne sortí fent comentaris no gaire favorables a l'actitud d'uns i altres, puix sembla verament d'un quan temps ençà, que els senyors regidors vagin allà sols per gastar llum i passar el temps sense profit. Però an els vilanovins ens queda el consol de pensar que no tots els asumptes es resolen en ple Consistori, sinó que molts d'ells son portats a la efectivitat ja des del sí de les comissions i allà trevallen i resolen problemes i es prenen iniciatives que un dia o altra hem de veure a la llum del dia, amb beneplàcid de tots.

NOVES I COMENTARIS

És tanta l'insistència amb que ens ho demanen que no podem menys que cridar l'atenció del Sr. Alcalde sobre el mal estat d'alguns carrers de la vila, principalment el carrer de Tetuan que verdaderament fa llàstima i no diu gaire en favor de la diligència de l'Ajuntament en tenir els carrers en bones condicions.

Ja ens hem ocupat diferents vegades d'aquest assumpte i esperem que serà l'última, doncs, l'Ajuntament posarà tot el seu empenyo en atendre les demandes dels veïns que li fan per mitjà de la premsa local.

* * *

L'Alcaldia i la Junta local de subsistències treballa activament per a que no manqui, en aquesta vila, la farina necessària per a la elaboració del pa, que és lo principal en aquestes circumstàncies crítiques que atrevessem.

Lo que sí notem que comencen a mancar algunes matèries per a l'elaboració d'altres articles, que no son de primera necessitat però que ajuden molt al manteniment de tot ço que constitueix la vitalitat material nostra.

I aquesta manca la sentim cada dia mes, a mida que van transcorrent els dies del *locaut* que per are no s'hi veu cap tros de claror on puga veures brillar el sol en l'horitzó social.

Els nostres obrers, els obrers vilanovins, que no son d'aquells que es desesperen davant d'un conflicte greu com el present, demostren ésser conscients, tenen la paciència deguda en aquest cas i no s'esvaloten, pensant que serà curta aquesta tongada de vaga forçosa, per a rependre de nou el treball en la convicció de que els seus amos sabran també respetar totes aquelles demandes que siguen justes i legals mentres les seves mans no atentin contra lo legalment constituit i adquirit a costa de més o menys esforços.

Però els nostres obrers per lo mateix que si son pacients no es desesperan ni ho tiraran tot a sang i a foc, sinó que voldran que es concilii la seva voluntat i la dels seus amos, voldran que s'acabi aquest estat de coses agermanant voluntats per a que regni la pacificació dels esperits, per a que s'estableixi la germanor entre els homes, que com els vilanovins ens estimem uns als altres.

Aquí, per sort, no ha passat el el més petit fracàs, i ho celebrem moltíssim, i per això es mereix la classe modesta l'atenció de dedicarli aquestes ratlles, deplorant a l'ensemps que hagin de transcórren tantes setmanes sens que a casa seva hi entri el sou setmanal que tan esperen.

* * *

Abans d'ahir al vespre uns quants individus anaven empastant per les cantonades uns diminuts papers impresos, quin text era atentatori a la Federació Patronal, aconsellant al poble a que anés a l'assalt

dels forns i de les botigues de comestibles quan els seus fills no tinguessin què menjar.

Volem suposar que aquestes petites proclames no sortiren de nostra vila sinó que gent estranya feu aquesta comanda a n'algú que la cumplí al peu de la lletra sense capir tal volta l'alcanç del text.

¿Voleu dir, llegidors amics, que'ls obrers vilanovins voldríen passar per homes tan poc conscients i entregar-se a n'aquesta mena de desenfré, sens compassió, contra els seus mateixos amics que a la fí no tindran res que veure amb la Federació Patronal?

No volem suposar tan malavolensa en ells, sinó que avans voldran entaular negociacions amistoses per a arribar a harmonitzar les més oposades voluntats.

***

El passat diumenge va visitar-nos l'Inspector provincial de Sanitat D. Miquel Trallero i el seu objecte sols fou recollir detalls per a portar a la pràctica una estadística sanitària de la província de Barcelona i també per a recordar a la Junta de Sanitat que és menester atacar d'un modo especial la verola.

Fou acompanyat per l'Inspector local de Sanitat Dr. Puig i Font i el Secretari de l'Ajuntament i altres individus interessats en l'estat sanitari de nostra vila.

Practicà una visita al Dispensari mèdic municipal i al Laboratori del Partit, llocs molt ben acondicionats, molt nets, i portats amb tota la cura imaginable de tal manera que el Sr. Trallero al veure aquella netedat va quedar contentíssim perquè demostra que la Junta de Sanitat amb la cooperació del senyor Alcalde es preocupen de la higiene pública.

Va reunir-se la Junta local de Sanitat i en ella es va fer veure que es treballa molt en aquest sentit.

Molt bé per la Junta de Sanitat i d'ella esperem grans reformes en lo que fa referència a higiene i neteja pública i així, a no tardar, veurem desaparèixer els focus d'infecció que constitueix l'aigua que s'escorra del torrent de la Pastera, i la seva urbanització, la neteja d'alguns carrers del barri de mar en estat deplorable, la urbanització del torrent de Sant Joan, veurem també desaparèixer la fetor que se sent en molts troços del carrer de l'Unió, la neteja del llac del Parc, el compliment de les Ordenances Municipals per aquells veïns que llencen aigua corrompuda a la via pública, l'imposició de ordres severes als encarregats de la neteja pública, i una inspecció detinguda a algunes cases d'aquesta vila que son verdaders criaderos de microbis.

Feina positiva és lo que esperem els vilanovins del bon zel de la Junta de Sanitat.

DE SOCIETAT

Nostres benvolguts amics, els esposos D. Laureà Codina, intel·ligent escultor-tallista, i sa esposa donya Teresa Artigas, tingueren el goig, el dia 12 del corrent, de veurer el naixement de sa primera filla a qui li han sigut imposats els noms de M.ª de Lourdes, Ramona i Josepa.

Per tan fausta nova vagi la nostra més expresiva enhorabona no sols pels pares, si que també per la família tota de la xamosa nena que com rosa vera omplirà de sentor la llar de la família amiga.

Que aquest goig duri llarcs anys.

***

Ha sigut demanada la mà de la distingida senyoreta María Moreno, filla del coronel de caballeria destacat a Reus D. Marià Moreno, per al Sr. Amonategui, enginyer de la Canadenca.

Siga per a tots l'enhorabona, principalment a la distingida família Moreno de moltes relacions en aquesta vila.

***

Sabem que el Sr. Alcalde D. Joan Braquer va millorant en la malaltia que ve sofrint, la qual li priva des de molt temps desempenyar el càrrec.

Desitgem el seu restabliment per a que puga exercir el càrrec que se li està confiat.

¡PAGESOS I HORTOLANS!

Tindreu bon rendiment en la collita de patates, si sembreu la tant anomenada
PATATA LLEGÍTIMA INGLESA
Preu : 2 sacs (100 kilos) 47 ptes.
Dirigir-se a **D. RAMON MARIGOT**
Plaça de la Verdura.

Imp. Social : Santa Madrona, 21 : Vilanova i Geltrú

IMPRENTA SOCIAL
J. IVERN

Impressions de totes classes, des de les més econòmiques a les més luxoses.

***

Especialitat en treballs per a la indústria i el comerç.

***

Abundant assortit en targeteria econòmica i de luxe.

***

Esqueles i recordatoris de defunció.

***

Originalitat en ornamentacions per a treballs artístics.

***

Assortit en sobres de totes classes i preus, de color, blancs i de dol.

***

Felicitacions per a Nadal i Any nou